

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

När nyår kom. En nyårspjes för Kamraten

Ur Kamraten. Illustrerad tidning för Sveriges ungdom. Stockholm. Kamraten. 1899.

Gubben Fjorår kommer in på scenen med den lille gossen Nyår vid handen. Han förklarar för Nyår att denne ska börja sin tjänstgöring som livpage hos kung Tid. Själv har han fått tjänsledigt för alltid och ska bosätta sig på Minneborg. När midnattsväktaren slår tolv slag får han bråttom att gå. Det hjälper inte att lille Nyår gråter.

In kommer prinsessorna Vårlyus och Sommarfröjd, sedan prinsarna Skymningslek och Vinterras. De retar och skrämmer Nyår för att han ingenting kan. Då kommer kung Tid och drottning Ödegod in i all sin ståt. Trots att han får veta att han måste vänja sig vid nya plikter blir Nyår på bättre humör. Han får en önskekrona och alla dansar i ring runt...

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Kungl. biblioteket.

Tillgängliggjord i samarbete med Dramawebben.

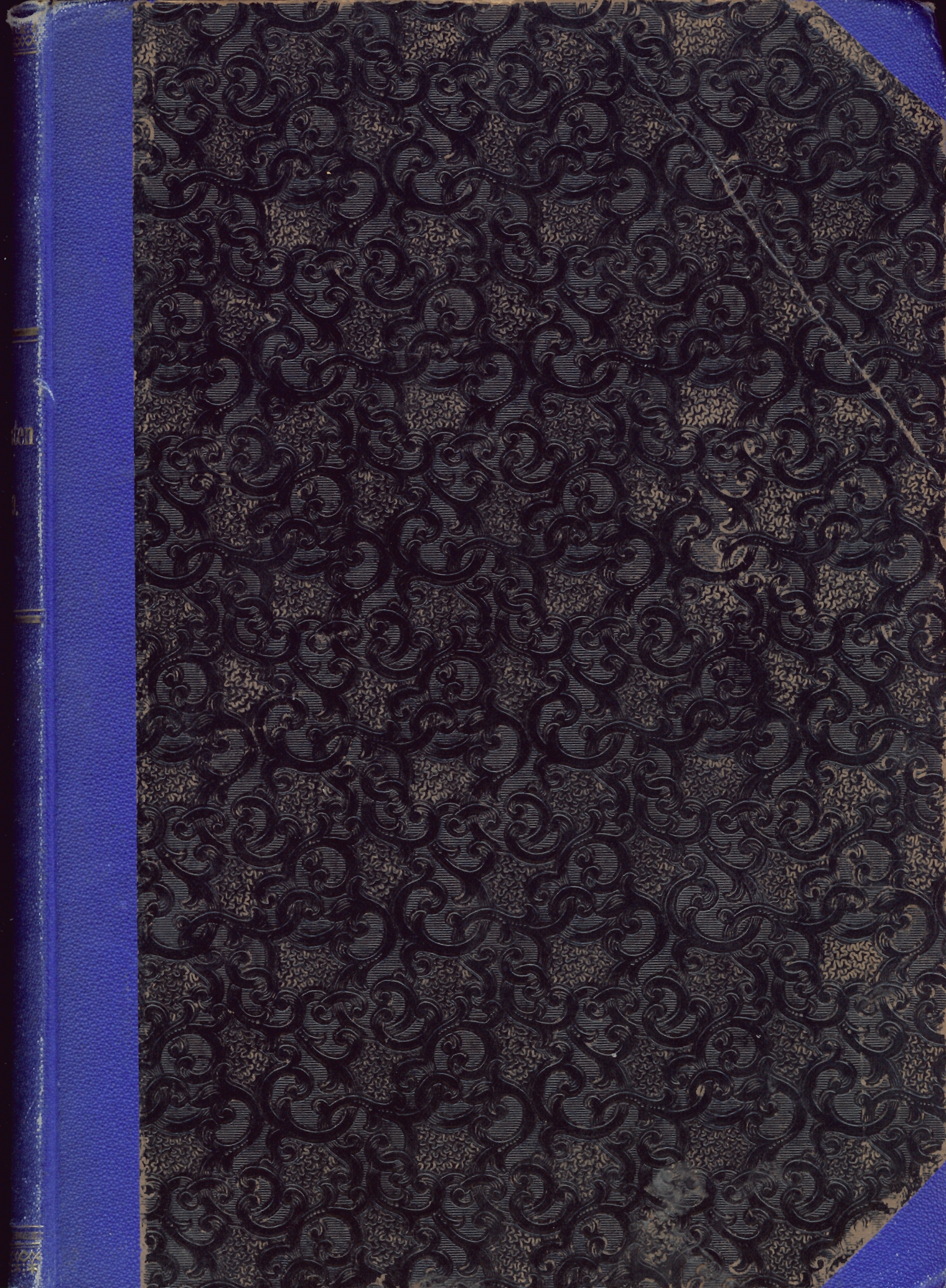
Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Kungl. biblioteket och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/KuylenstiernaE/titlar/NärNyårKom/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb999200173-faksimil>

KAMRATEN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR SVERIGES UNGDOM

UNDER MEDVERKAN

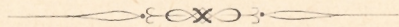
AF FLERE FRAMSTÅENDE FÖRFATTARE OCH KONSTNÄRER

REDIGERAD

AF

FRITHIOF HELLBERG OCH JOHAN NORDLING

1899

STOCKHOLM

KUNGL. HOFBOKTRYCKERIET IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG

1899

*Unga sinne! Drick ur den strömmande
Glädjens källa, som vederkvicker:
Känslorna vakna, de soliga, drömmande,
Framtiden ljusnar, ju mer du dricker.
Under jublande ras och lekar
Spira krafter som unga ekar,
Och ur fröjderna
Växa vingar, som trå till höjderna.*

FRITHIOF HOLMGREN.

Nu brusto äfven de bägge präriejägarna i skratt, och den magre frågade: »Hvar har ni fått fatt i den där säkra springarn, om det är tillåtet att fråga?»

»Fann honom till salu i Kansas City och fick honom efter något prutande för ett hundra dollars.»

»Hur heter mannen, som ni uppgjorde handeln med?»

»William Brown; som det förekom mig, alls icke en af dem, hvilka annat folk företrädesvis söker upp, och en duktig hästkännare, som gjorde det bästa intryck på mig.»

De bägge männen upptogo detta meddelande synbarligen med ett godmodigt gäckande löje. »Vill säga er något, sir!» svarade efter en paus den magre, i det han red tätt intill främlingen och strök pannluggen på dennes häst. Den där mannen, William Brown, är en af de duktigaste och mest berömda buffeljägare, som Kansas och Colorado-området någonsin sett.»

»Åh, för tusan! Det kan man inte se på den enkla mannen,» anmärkte främlingen.

»Det tror jag väl. Men på hästen kunde man se, att det gömde sig något särskildt hos honom, eljes skulle han inte ha burit er så helbregda midt genom buffeljorden; må Smoky Hill River förtorka, om inte den besten är dresserad på sådant slags vildt.»

»Nå, då vore ju hela saken oändligt lätt att förstå!»

»Det är den — och vill råda er, i fall er häst än en gång råkar i sikte af en hjord, att hålla er borta därifrån, så långt möjligt är.»

»Skall komma ihåg ert råd, sir, men jag tycker det skulle vara ännu mer intressant att få erfara, hvilka särskilda egenskaper det är, som man har att uppskatta hos detta djur.»

»Har för afsikt att också bli en berömd buffeljägare?» frågade den lille, i det han blinkade lustigt med ögonen.

»Stämmer, sir — den där ridten gaf mig rätt mycken lust för't.»

»Hvad ni vill hade reda på, skall ni få veta,» sade den magre med en välvillig nick med hufvudet. »Dock, för ögonblicket vore bäst,» sade han, vändande sig till den lille, »att vi toge åtminstone tungan från den lurfvige besten.» (Forts.)

NÄR NYÅR KOM. EN NYÅRSPJES FÖR KAMRATEN AF ELISABETH KUYLENSTIERNA.

PERSONER:

KONUNG TID.
DROTTNING ÖDEGOD.
VÄRLJUS } prinsessor.
SOMMARFRÖJD }
SKYMNINGSLEK }
VINTERRAS } prinsar.
FJÖRÅR, gammal hofman.
NYÅR, nyutnämnd page.
HOFFOLK.

Scenen föreställer en sal i konung Tids slott. I fonden tvänne högkarmade stolar för konungen och drottningen; på ömse sidor om dessa lägre stolar för prinsarne och prinsessorna. Dörr till höger eller vänster. Några gröna växter här och hvar, speglar eller byster; matta endast framför de kungligas platser.

FÖRSTA SCENEN.

FJÖRÅR (gubbsmask utan skägg; klädd i röd frack, svarta knäbyxor, skor med spännen) kommer in på

scenen och leder vid handen Nyår, en liten gosse, omklindad med schalar och halsdukar. Han har en mössa, som går ned öfver öronen, vantar och damasker. Han är så ombonad, att knappt mer än nästippen syns. En grannt utstyrd lakej följer efter de båda andra och stannar vid dörren. Fjörår släpper Nyårs hand och börjar plocka af honom ytterplaggen.

FJÖRÅR (vänligt). Se så där ja, din lille stackare, nu är du på ort och ställe. Har du frusit mycket?

NYÅR. Ja då! Men säg mig, farbror Fjörår, hvad skall jag här att göra midt i natten? Jag är så sömnig. (Gäspar.)

FJÖRÅR. Du skall börja din tjänstgöring vid konung Tids hof, parfvel, det är därför jag varit och hämtat dig.

NYÅR (sträcker på sig). Men jag kunde väl fått sofva till i morgon bittida.

FJÖRÅR (skrattande). Sömntuta! (Till lakejen:) Lägg ihop kläderna här.

Lakejen tar med en bugning reda på de huller om buller kastade kläderna och går ut.

ANDRA SCENEN.

FJÖRÅR. NYÅR.

NYÅR (bedjande, håller Fjörår i rocken). Säg, farbror, du stannar väl hos mig och lär mig, hur jag skall bära mig åt hos alla de här främmande människorna?

FJÖRÅR. Nej, min lille pys, jag kan inte stanna. Kung Tid har gifvit mig tjänstledighet för alltid, och jag skall slå mig i ro på min egendom Minnesborg. Af dig däremot väntar kungen sig mycket. Du skall bli hela hofvets glädje, och inte nog med det: öfverallt i landet talar man om dig och ger dig vackra smeknamn.

NYÅR (undrande). Men det är ju ingen som känner mig.

FJÖRÅR (slår ut med handen). Det är detsamma. Folk tycker bäst om det okända. I min ungdom, när jag blef utnämnd till lifpage som du nu, slösade man beröm på mig.

NYÅR (klappar honom). Och nu går du, stackars gamle farbror, utan att någon tar adjö af dig.

FJÖRÅR (nickar allvarligt). Åh jo, litet hvar tänker nog på mig just nu, skall jag säga dig, barn, en del har mycket att tacka mig för. Men de flesta längta efter dig. Du skall bli deras böneman hos kung Tid.

(Klockan slår tolf, långsamt och tydligt.)

NYÅR (hoppas förskräckt till). Hu, hvad är det för en som ringer?

FJÖRÅR. Det är midnattsväktaren. Då är jag tvungen att gå. Adjö, pilt, lycka till! (Räcker handen åt Nyår och går sedan mot dörren, utan att låta häjda sig.)

NYÅR (springer efter, bultar gråtande på dörren, men då den inte går upp, stannar han och torkar sig i ögonen).

TREDJE SCENEN.

VÄRLJUS och SOMMARFRÖJD. NYÅR.

De båda prinsessorna komma indansande. Världus har grön klädning med hvitsippor på, Sommarfröjd röd med garnityr af smörblommor. De stanna framför den främmande gossen, som bockar sig artigt.

VÄRLJUS (muntert). Goddag du, eller rättare godnatt, för du ser fasligt sömnig ut.

NYÅR (generad). Det är jag också.

SOMMARFRÖJD (svänger honom rundt). Blef du vaken nu? Den här natten skall ingen sova, säger pappa. Då få vi barn vara uppe till — till dagen därpå och dansa och ha roligt med pappas nye lifpage.

NYÅR (bugande). Det är jag, det.

VÄRLJUS och SOMMARFRÖJD. Du! (Skratta.)

VÄRLJUS. Skall du, lille stackare, bli vår lek-kamrat? Då får du allt lära dig mycket först. Kom, Sommarfröjd, skola vi taga honom i förhör.

De båda prinsessorna sätta sig til vänster om tronstolarne. Nyår står förlägen kvar midt på golvet, suger då och då på tummen, ser på skorna och ser generad ut.

VÄRLJUS. Kan du narra barnen direkt ifrån läxor och allt för att springa i kapp med vår-bäcken, du?

NYÅR. Nej.

SOMMARFRÖJD. Kan du plocka smultron och binda upp på grässtrån till långa röda pärlband, du?

NYÅR. Nej.

VÄRLJUS. Kan du skjutsa bort isstyckena så långt, långt bort, att man aldrig får se dem mer?

NYÅR. Nej.

SOMMARFRÖJD. Kan du meja hö och åka i hö-läss då?

NYÅR (fundersamt). Nej.

VÄRLJUS (pekar finger åt honom). Du är en dum pojke!

SOMMARFRÖJD (försmädligt). En riktigt dum pojke!

FJÄRDE SCENEN.

SKYMNINGSLEK. VINTERRAS. DE FÖRRA.

Skymningslek har mörka kläder och ser allvar-lig ut. Vinterras är rödblommig, har fullt med snö på kavajen och ett par skridskor i handen. Han kastar genast ett par snöbollar (bomullstappar) på den förskräckte Nyår.

VINTERRAS. Tjänis, kamrat! Du är den nye pagen, förstår jag. Ja, stor är du inte, men du får väl duga för det. Kan du styra en kälke utför bac-ken, så det säger tjo?

NYÅR (drar sig undan). Nej.

SKYMNINGSLEK (blidt). Kan du berätta sagor då?

NYÅR. Nej, jag har aldrig hört några.

VINTERRAS. Har du sett så'na här skridskor då? De äro bussiga, må du tro. Du skall åka med mig hvarenda dag.

NYÅR (ängsligt). Tackar allra ödmjukast.

VÄRLJUS. Och med mig skall du flyga som en hvirvelvind öfver ångar och hagar.

NYÅR (gråtfärdig). Det blir rysligt roligt det.

SOMMARFRÖJD. Och jag skall lära dig plocka bär och meta och spela tennis.

NYÅR. Nu kan jag visst inte hinna mer.

SKYMNINGSLEK. Åh hå, tror du inte, du skall göra mig någon nytta under de långa höstkvällarne, då skall du minsann både få »spänna kyrka» och berätta historier.

NYÅR (storgråtande). Jag vill gå! Jag vill gå!

Värljus, Sommarfröjd, Skymningslek och Vinter-ras taga då i ring om honom och sjunga på melo-dien »Höga berg och djupa dalar»:

Stackars Nyår, som bort vill draga,
i vår ring dig vi fyra taga.

Hej hopp, du lilla sockertopp,
vi ska' dansa till solen rinner opp.

Hej hopp, vi sjunga,
vi äro glada och unga.

Värljus lär dig att blommor plocka,
Sommarfröjd efter smultron bocka,
Skymningslek alla sagor tälja kan,
Vinterras lär dig snöbollskriget, han.

Hej hopp, vi sjunga,
vi äro glada och unga!

FEMTE SCENEN.

Tvänne pager med tända ljus. Konung Tid, gammal man med stort, grått skägg. Drottning Öde-god, hvitklädd. Både konungen och drottningen ha krona. Hoffolk. De förra Prinsarne och prin-sessorna släppa hvarandras händer och hälsa artigt på sina höga föräldrar, som vänligt nicka tillbaka. Därefter intaga alla de kungliga sina platser. Hof-folket bildar en cirkel bakom de kungligas stolar. Endast Nyår står bortkommen kvar midt på golvet.

KUNG TID (vänligt). Jaså, du är min lille nye page. Kom närmare, barn!

Nyår närmar sig och skrapar med foten. Han ser rädd ut.

KUNG TID (lägger handen på hans hufvud). Du är kanske kallad till stora värf, du lille pilt. Mitt folk har redan hittat på ett vackert namn åt dig. De kalla dig Godt Nytt Ar.

NYÅR (hänger hufvudet). Farbror Fjorår sa', att det kallade de honom också förr.

KUNG TID (ler). Det var nog så också. Men säg mig, vet du något om dina plikter?

NYÅR (häpen). Plikter, är det någonting, som släss?

DROTTNING ÖDEGOD (klappar honom på hufvudet). Du är en liten rädd stackare, hör jag, men jag skall med min höge gemäls tillåtelse taga litet hand om dig, så att du blir stark och nyttig för människorna. Plikter, min gosse, är som pliggar i skodon, de göra ondt, innan man får trampa ned dem, men det hinner du, du skall gå och gå i våra ärenden 365 dygn.

NYÅR. Åh, hvad jag skall bli trött!

KUNG TID. Men sedan får du hvila alldeles som farbror Fjorår nu.

NYÅR. Store snälle herre kung, låt mig gå nu, här är alldeles för fint och präktigt för mig.

KUNG TID. Du skall heller inte stanna här be-ständigt. Mina barn skola taga dig med ut på sin stråt, och min drottning skall låta dig följa med i månet sorgens hem. Men i natt hålles fest vid mitt hof. Jag vill se alla glada. Upp därför med hufvudet, pojke!

NYÅR (lyder och ser sig omkring med stora ögon rycker så helt sakta Vinterras i kavajen och hviskar:)

Hvad jag gärna skulle vilja ha en sådan där krona, som din pappa har.

VINTERRAS (skrattar). Den blefve för tung åt dig.

DROTTNING ÖDEGOD. Hvad vill han?

VINTERRAS. Han vill ha pappas krona.

KUNG TID (vänligt). Nej, den kan du inte få, men du skall få låna önskekronan, den är just lagom för ett sådant där litet pgehufvud.

(Vinkar åt en hofman att bära fram den; och bugande räcker hofmannen honom en liten krona, lagd på ett hyende. Nyårets årtal är med höga fristående siffror att läsa på kronan.)

KUNG TID (sätter kronan på Nyårs hufvud). Så, nu kröner jag dig till önskekung, och när jag, min drottning, prinsarne och prinsessorna framburit sina önskingar till dig, skola vi dansa önskedansen omkring dig. Min önskan förstår du inte än. Jag önskar dig godt slut.

DROTTNING ÖDEGOD. Och jag: vackra minnen.

VÄRLJUS. Och jag: många soliga dagar.

SOMMARFRÖJD. Och jag: mycket bär och många blommor.

SKYMNINGSLEK. Och jag: en präktig brasa, stilig sagor och goda nötter och stekäpplen.

VINTERRAS. Och jag: väldiga kalkbackar och skridskojs och en hög julgran och en massa julklappar.

Hoffolket bildar nu ring omkring Nyår, de kungliga sälla sig också till dem, och man dansar i ring, under det alla på melodien »Vintern rasat ut bland våra fjällar» etc. sjunga:

Lilla Nyår, hör vår önskevisa,
vi dig hylla nu som stundens kung;
alla vilja vi dig gärna prisa,
om du vänligt ler mot gammal, ung,
ger oss snällt hvad helst vi ville vinna,
glädje, vänskap, framgång likaså,
hjelper oss att fram till målet hinna,
hell dig, Nyår, högt vi sjunga då.

NYÅR (förtjust för sig). Det här var ju riktigt hyggligt folk. Jag börjar trivas. (Högt:) Ja, mina vänner, ni ska få allt hvad ni vill.

KUNG TID (varnande). Akta dig att lofva för storordigt, min gosse. Din tid är inte lång. Lofva inte mer, än att du hinner infria dina löften. Och glöm inte, att du är i min tjänst.

NYÅR (skrämd). Nej då det glömmar jag visst inte.

KUNG TID. Nu dagas det, och eftersom du har börjat den här dagen som kung, skall den få ditt namn. Den skall heta Nyårsdagen, det är detsamma som alla goda önskingars dag. (Klappar Nyår på hufvudet.)

NYÅR (belåten). Farbror Fjorår skulle ha sett mig nu. Jag är allt ett strå hvassare än han, som bara får sitta på Minnesborg och kura. (Bugar sig djupt för konung Tid.) Skall jag börja min tjänstgöring nu, herre konung?

KUNG TID (vänligt). Ja, min gosse, det skall du. Och du får inte komma till mitt hof igen, förr än du gått jorden rundt, men de mina träffar du under vägen mer än en gång. Adjö med dig nu, låt se att du sprider min ära kring landet, du skall få bud från mig hvar e dag.

NYÅR. Men hur kan man kalla mig lifpage, när jag inte får stanna hos dig, konung?

KUNG TID. Därför att du främst går mina ärenden, och därför att mitt rike heter *Lifvet*.

NYÅR (bugande). Så får jag tacka så mycket för den här festen och gå då. Skall jag ta af mig min fina krona?

KUNG TID. Nej, låt den sitta, lilla Nyår, så vet folk, hvem du är.

NYÅR (ängslig igen). Skall jag gå alldeles ensam?

DROTTNING ÖDEGOD (allvarligt). Den går inte ensam, som bär på mångas önskingar, det gör du, och hvar och en, som möter dig, skall hälsa dig med orden: Godt Nytt År.

NYÅR. Det låter vackert.

VINTERRAS. Får jag gå med honom, pappa?

KUNG TID (nickar). Gör det, min son. Och I, mina hofmän och tärnor, följ den piltarne på väg.

(Kungen reser sig, de öfriga likaså, och företrädda af de båda pagarna med tända ljus gå Nyår och Vinterras hand i hand ut genom dörren.)

Ridån faller.

”VÅR EGEN TIDNING”. NÅGRA ORD TILL ÅRETS NYA KAMRATER.

L IKSOM hvarje nytt års början i Kamratens historia kännetecknats däraf, att ständigt nya skaror slutit upp i våra led och fylkat sig kring Kamratförbundets ungdomsfriska program, så äro vi därom lifligt öfvertygade, att äfven detta år skall se våra vänners skara betydligt ökad, sedan den svenska ungdomen nu i sex års tid hunnit lära känna »sin egen tidning». Eder alla, hvilkas bekantskap Kamraten med detta nummer för första gången har nöjet göra, Er önska vi i eget och alla kamraternas namn hjärtligt *välkomna* i det stora »Kamratförbundet», hvars föreningstecken, det gyllene »kamratmärket», hädanefter äfven från edra bröst skall vittna att dess bärare till fullo äro medvetna om det vackra program, som vi för oss uppställt och på bästa sätt söka fullfölja.

En af våra unga kvinnliga vänner, »Ellen W—dt», skref nyligen om »Kamratförbundet» bland annat följande: »Allt hvad i ungdomlig barm finnes af rika och varma känslor för fosterlandet och dess stora minnen för dess nutid och framtid, för broderskap och enighet bland dess unga ätt vill Kamratförbundet väcka till lif och underhålla hos dig. Det vill hjälpa att dana den svenska ungdomen till ett släkte, som en gång skall blifva ett starkt stöd, ett mäktigt skydd och en lysande ära för dess sekelgamla bygd i nord. Alla unga hjärtan, som klappa af lefnadsmod i gamla Sveriges bygder, vill Kamratförbundet äga; utan åtskillnad på rang eller börd äro de alla barn af moder Svea, böra de alla sträfva för ett gemensamt mål: »Fosterlandets ära och väl.»

